

DAN TURÈLL MEDALJEN TIL THOMAS E. KENNEDY

I går modtog den herboende amerikanskfødte forfatter og oversætter Thomas E. Kennedy årets Dan Turèll Medalje ved en seance i Dan Turèll Samlingen på Vangede bibliotek. Her er motivationstalen (foto: Steen Møller Rasmussen):

Det er altid sundt for en kultur, et samfund, et folk, at blive set udefra, gennem fremmede briller. Det kan være smigrende, og måske også en lille smule angstprovokerende. Men altid interessant og i bedste fald indsigtsgivende. Og i Danmark – og specielt i København – er vi så heldige at have sådan et udefrakommende blik vandrende lyslevende rundt iblandt os i form af en amerikansk forfatter, som har gjort det til et halvt livsprojekt at filtrere den danske virkelighed gennem sin fiktion. Et udefrakommende blik. Jeg siger med vilje ikke et fremmed blik. For den person, jeg har i tankerne, lever ikke ligefrem op til klichéen om den amerikanske turist, der hopper af krydstogtsbåden ved Langelinie, snuser rundt i byen et par timer og derefter føler, at han har gjort Danmark. Nej, den person, jeg har i tankerne, har slået sig ned i vores land, og han har indtil videre brugt fyrré år af sit liv på at gøre observationer fra denne særlige afkrog af den globale virkelighed, som vi kalder den danske. Faktisk har han været her så længe, at han næsten er begyndt at tænke som en dansker. Tag bare hovedkarakteren i hans roman "Beneath the Neon Egg" (2014). Bluett hedder denne hovedkarakter, Patrick Bluett – og så kan man jo tænke på alt muligt, både blue og we blew it, som de siger i filmen "Easy Rider", da det går allermest galt – og så minder han i øvrigt i påfaldende grad om bogens ophavsmand: Denne Bluett er amerikansk forfatter, han er bosat i Danmark, han tjener sit levebrød som oversætter, og han er vild med at drive rundt i Københavns indre by og brokvartererne, vild med barer, bodegaer og værtshuse, vild med jazz, vild med danske kvinder – så vild, at han endda har været gift med én og har fået halvdanske børn. Men nu er ægteskabet forbi, og Bluett er lige så blå som sit navn. I sin nyvundne ensomhed leder han efter nye kvindelige bekendtskaber, møder forskellige, heriblandt én der ikke er så tosset endda. Men så viser det sig, at hun bor i Albertslund. I fucking Albertslund! Bluett HAR altså været i Albertslund, og dér skal han fandeme ikke ud igen. Så hellere ensomheden og flere hvileløse vandringer gennem den blå nat, altid ledsaget af en sejlivet optimisme og et indre lydspor af jazz. Og alt sammen skildret med en blanding af melankoli og humor, livskundskab og sproglig præcision. Men først og fremmest med empati og et knivskarpt blik på den danske virkelighed. Et blik, man kun kan have, hvis man på én gang er meget stedkendt og lige tilpas fremmed til at omfatte hele sceneriet med samme type kærlighed som antropologen, der iagttager det eksotiske.

Det er selvfølgelig Thomas E. Kennedy, jeg taler om. Forfatter og oversætter. Og gennem en årrække en trofast og kongenial formidler af Dan Turèll ud i det amerikanske sprog – og i øvrigt også af mange andre danske digtere – men først og fremmest Dan Turèll, tør jeg vist godt sige.

Og Dan Turèll dukker da også op indtil flere gange i historien om Patrick Bluett. Overordnet kan man sige, at bogen er fyldt med blåtonede beskrivelser af et noir-København, der kan vække minder om stemningen i Dan Turèlls kriminalromaner. Men helt konkret er det Dan Turèlls digt "Charlie Parker i Istedgade", der fungerer som en blå tråd gennem bogen. Og undervejs dukker også andre af Dan Turèlls digte op. Et sted

fremgår det endda, at protagonistens yndlingsdigt – selv om han er amerikaner – rent faktisk er Turèlls "Gennem Byen Sidste Gang". Ja, han overvejer endda at gå hen på Café Guldregn og drikke en genstand som en hyldest til den afdøde digter. Det bliver nu ikke til noget, men da han senere i bogen, på endnu en nattevandring, dropper ind på værtshuset Femmeren i Classensgade, kommer han ved et tilfælde til at sidde i baren ved siden af en ung mand, der viser sig at være Halfdan E. Og netop denne Halfdan E har indspillet hele to album med Dan Turèll, betror bartenderen Patrick Bluett, efter at den unge mand er gået. Dét er noget, der gør indtryk. To album med Dan Turèll!

Siden har bogens forfatter – Thomas Kennedy – selv indspillet et album med Halfdan E. Det er en cd med titlen "Dan Turèll + Halfdan E meets Thomas E. Kennedy – an Introduction" (2013), hvor Thomas Kennedy gør det umulige: Han har sammensat et udvalg af materialet fra de to album, som Halfdan E lavede sammen med Dan Turèll, "Pas På Pengene!" (1993) og "Glad i Åbningstiden" (1996), oversat teksterne og indtalt dem på engelsk til Halfdan E's tracks. Og det fungerer! Hvis I ikke kender cd'en, kan jeg stærkt anbefale, at I får fat i den.

Den roman, jeg talte om før, "Beneath the Neon Egg", er en del af Thomas Kennedys store værk, den såkaldte "Copenhagen Quartet" – fire uafhængige og temmelig forskellige, men ikke desto mindre beslægtede romaner, der alle sammen udspiller sig med København som kulisse. Alene den kvartet burde have gjort Thomas Kennedy verdensberømt i Danmark. Det kommer forhåbentlig nu, hvor det lille forlag Rod&Co omsider har fået øje på bøgerne og er begyndt at udsende dem i dansk oversættelse. Det første bind, der har fået den danske titel "I selskab med engle", udkommer i april. Og de øvrige følger forhåbentlig snarest.

Har den danske forlagsverden været sløv i optrækket, har Thomas Kennedy til gengæld for længst høstet anerkendelse for sit forfatterskab, og ikke mindst "København-Kvartetten", i det store udland. For nogle år siden tegnede han kontrakt med det hæderkronede forlag Bloomsbury, som siden har stået for udgivelsen af hans bøger i England og USA. Og i den forbindelse traf Thomas Kennedy den lidt usædvanlige disposition, at han underkastede alle fire bind i "København-Kvartetten" gennemgribende revision og forsynede dem med nye titler. De fire bøger, der oprindeligt udkom på et lille irsk forlag i årene 2002 til 2005, foreligger altså nu i spritnye versioner dateret til perioden 2010 til 2014. Titlerne er: "In the Company of Angels", "Falling Sideways", "Kerrigan in Copenhagen" og "Beneath the Neon Egg". Og i øvrigt er der også referencer til Dan Turèll i de øvrige tre bind, men det vil jeg lade være op til jer læsere selv at opdage!

Thomas Kennedy er født i 1944 og opvokset i bydelen Queens, New Yorks svar på Vangede. Der er adskilligt, vi kunne sige om hans ungdom, men lad det være nok med at slå fast, at han allerede som teenager fostrede drømmen om at blive forfatter, men at han lige skulle have noget at skrive om først. Der gik altså nogle år, og så, efter en begivenhedsrig og berejst ungdom, ville skæbnens træf det, at han i 1976

havnede i Danmark, hvor han lige siden har boet og arbejdet – blandt andet som en meget flittig oversætter.

I starten af 1980'erne fik han sine første tekster trykt, i 1988 udkom den første bog, og siden er det blevet til mere end 30 udgivelser – alt i alt et imponerende og meget varieret forfatterskab, som i sig selv kunne begrunde en tildeling af Dan Turèll Medaljen.

Men så er der altså lige den lille ekstra og i denne sammenhæng nok så væsentlige omstændighed, at Thomas Kennedy på et tidspunkt opdagede Dan Turèll og tabte sit hjerte hen over alle kulturelle og sproglige barrierer. Til at begynde med var kærligheden af privat og kollegial karakter, men på et tidspunkt begyndte han at oversætte Dan Turèlls tekster til amerikansk, og siden har han turneret med oversættelserne i USA – og vistnok også flere andre steder – og fået publiceret en del af dem i fine litterære tidsskrifter. Sideløbende har han så fornøjet sig med at indspille den førmtalte cd med Halfdan E. Og i 2010 fik han også i en dansk kontekst udgivet et enkelt af de oversatte digte, nemlig "Gennem Byen Sidste Gang" ("Last Walk Through The City"), i en smuk og eksklusiv publikation med illustrationer af vores Medalje-kunstner Barry Wilmont.

Det seneste projekt fra Thomas Kennedys hånd er en oversættelse af selveste "Vangede Billeder", hvoraf de første 24 sider i løbet af dette forår vil blive publiceret i det velanskrevne amerikanske tidsskrift New Letters. Og hvem ved, hvad der så kan ske!

Men lad os nu skrue tiden 40 år tilbage: I efteråret 1976 – samme år som Thomas Kennedy bosatte sig i Danmark – satte den 30 år gamle Dan Turèll ud på en pilgrimsrejse til New York. Det var første gang, han var i USA, men i en vis forstand havde han allerede i mange år forinden levet i sit eget indre Amerika. Han havde trukket vejret gennem jazz og rock, ladet sig inspirere af beatforfatterne og identificeret sig med de kuldslåede eksistenser, som i kriminalromaner af Dashiell Hammett eller Raymond Chandler driver rundt i den store amerikanske nat.

Da Dan Turèll få år efter New York-opholdet – i 1979 – skulle skrive forord til et udvalg af sine americana-tekster fra 70'erne, "Amerikanske Ansigter", erklærede han blankt: "Jeg er amerikaner-dansker. Og en meget stor del af min generation og de fleste af mine venner er amerikaner-danskere." Og så satte han trumf på ved at jukke godt og grundigt på 70'ernes USA-forskrækkede ligtorne: "Danmark er i forhold til USA som musen i forhold til elefanten eller Nørre Snede i forhold til København. Danmark er den 53. stat i det amerikanske flag (...). Det er USA der definerer vor Kulturkreds, det er USA der definerer os, kulturelt som økonomisk." Og så til slut i en mere poetisk form: "Jeppe Aakjær sang måske om farfars jord, men Jack Kerouac sang om mit baghoved og hvad der skete i det."

Det var som sagt i 1979. Tilbage til New York i 1976. Under sit ophold i The Big Apple skulle Dan Turèll selvfølgelig se alt dét, han allerede kendte og havde skrevet om, og møde alle sine helte. Men så gik det hverken værre eller bedre, end at han også mødte en landsmand – eller en landsdame – nemlig Suzanne Brøgger. De delte kærligheden til dét, man kalder Det Andet Amerika, og Brøgger ville vide, hvorfor Dan Turèll med hans glødende engagement i og identifikation med alt det amerikanske ikke flyttede til USA, lod sine tekster oversætte, blev amerikaner. Hvortil Dan Turèll svarede, at i USA var der så mange som ham – i Danmark var der kun én.

Det er på sin vis rigtigt. Og så alligevel ikke. For med Thomas Kennedys oversættelser af Dan Turèlls digte – og nu også en del af "Vangede Billeder" – har vi fået bevis for, at Dan Turèll undervurderede sig selv. Thomas Kennedy har – som Chili Turèll så smukt har formuleret det – givet Dan Turèll en amerikansk stemme. Og modtagelsen af hans tekster over there vidner om sandheden i den gamle antagelse: At det er det mest lokale, der er det mest globale.

Kære Thomas! Hvis vi har undervurderet dig som forfatter hér i vores lille andedam, så undskylder vi mange gange og håber, at vi med overrækkelsen af årets Dan Turèll Medalje – denne gang oven i købet i sølv – altså i sølv som i Sølvstjernerne – kan rette en lille smule op på fadæsen. Du har om nogen fortjent at blive hædret. Selvfølgelig ikke mindst for din utrættelige indsats med at fungere som selvbestaltet ambassadør for Dan Turèll (og mange andre danske digtere) i det amerikanske. Men i høj grad også for dit forfatterskab, der under alle omstændigheder er imponerende og prisværdigt, men som set hér fra denne 53. stat i det amerikanske flag er ekstra interessant, fordi du belyser den virkelighed, vi troede, at vi kendte til bevidstløshed, fra nye og overraskende vinkler.

For os mennesker er der ikke noget bedre end at blive set. Du ser os, Thomas – tak for det. Og TILLYKKE!

– Lars Movin, marts 2016